

**МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА
ЦЕНТАР ЗА СТРУЧНО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУКА**

НАСТАВНА ПРОГРАМА

**ПОДИГАЊЕ И ОДРЖУВАЊЕ
НА ПАРКОВИ**

- ИЗБОРНА -

IV ГОДИНА

ЗЕМЈОДЕЛСКО-ВЕТЕРИНАРНА СТРУКА

Техничар за хорџикулџура

Скопје, 2008 година

1. ИДЕНТИФИКАЦИОНИ ПОДАТОЦИ

1.1. Назив на наставниот предмет: ПОДИГАЊЕ И ОДРЖУВАЊЕ НА ПАРКОВИ

1.2. Образовен профил и струка

1.2.1. Образовен профил: техничар за хортикултура

1.2.2. Струка: земјоделско - ветеринарна

1.3. Диференцијација на наставниот предмет

1.3.1. Карактеристичен за образовниот профил

1.4. Година на изучување на наставниот предмет

1.4.1. Четврта

1.5. Број на часови на наставниот предмет

1.5.1. Број на часови неделно: 2 часа

1.5.2. Број на часови годишно: 66 часа

1.6. Статус на наставниот предмет

1.6.1. Изборен

2. ЦЕЛИ НА НАСТАВНИОТ ПРЕДМЕТ

По совладувањето на наставната програма по предметот *Подигање и одржување на паркови - изборна програма* ученикот стекнува знаења и вештини и се оспособува:

- да го сфаќа значењето на изборот на местото за подигање на паркови;
- да ги познава мерките за одржување и нега на растенијата на каменливи и чакалести површини во паркови;
- да ги објаснува постапките за подигање на водени површини во парковите;
- да ги опишува постапките за подигање и нега на тревните површини;
- да ги разликува видовите цвеќиња за подигање на цветни алеи;
- да ги објаснува мерките за заштита на дрвјата и грмушките од високи и ниски температури;
- да ги познава постапките за реконструкција на тревните површини, дрвјата и грмушките;
- да развива естетски вредности за уредување на паркови.

3. ПОТРЕБНИ ПРЕТХОДНИ ЗНАЕЊА

За постигнување на поставените цели по предметот *Подигање и одржување на паркови - изборна програма* потребно е ученикот да поседува претходни знаења од наставните предмети: педологија и ботаника со систематика од II година, земјоделска техника и методи на размножување и селекција од II и III година, подигање и одржување на паркови, производство на цвеќе во заштитени простори и цвеќарство на отворено од III година.

4. ОБРАЗОВЕН ПРОЦЕС

4.1. Структурирање на содржините за учење

Тематски целини	Бр. на часови	Конкретни цели	Дидактички насоки	Корелација меѓу тематските целини и меѓу предметите
1. МЕСТО ЗА ПОДИГАЊЕ НА ПАРКОВИ	6	<p><i>Ученико̄и:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - да ја сфаќа важноста на анализата на почвениот тип пред подигање на паркот; - да го скицира паркот во размер; - да одредува елементи во мали, средни и големи паркови (според површината на паркот); - да предвидува светлост и сенка во зависност од експозицијата на теренот во паркот. 	<ul style="list-style-type: none"> - Објаснување за значењето на анализата на почвата пред подигање на паркови; - презентирање на скици од паркови; - организирање посета на уредени паркови и паркови во изградба. 	<ul style="list-style-type: none"> - Подигање и одржување на паркови - Цвеќарство на отворено - Практична настава
2. ПОДИГАЊЕ НА ПАРКОВИ НА КАМЕНЛИВИ И ЧАКАЛЕСТИ ПОВРШНИ	10	<ul style="list-style-type: none"> - Да го определува местото на каменливата и чакалестата површина во паркот; - да ги наведува можностите за употреба на каменот при подигање на паркови; - да ги наведува цветните видови што се користат во каменливи и чакалести делови од паркот; - да ја објаснува употребата на бетонските жардињери во паркот; 	<ul style="list-style-type: none"> - Презентирање на слики и филмови со уредени чакалести и каменливи површини во паркови; - дефинирање на истражувачка проектна задача за подигање на паркови на каменливи и чакалесни површини; - организирање посета на паркови со уредени 	<ul style="list-style-type: none"> - Подигање и одржување на паркови - Цвеќарство на отворено - Практична настава

		<ul style="list-style-type: none"> - да ги познава мерките за одржување и нега на растенијата на каменливи и чакалести површини во паркови; - да развива естетски вредности за уредување на камени и чакалести места во паркот. 	каменливи и чакалесни површини.	
3. КОМПОНИРАЊЕ НА ВОДЕНИ ПОВРШНИ ПРИ ПОДИГАЊЕ НА ПАРКОВИТЕ	10	<ul style="list-style-type: none"> - Да го определува местото на водената површина во паркот; - да ги објаснува постапките за подигање на паркови со протечна вода; - да ги познава водените растенија за креирање на водени површини во паркови; - да го определува местото за подигање на рибници во паркови; - да го планира обезбедувањето и искористувањето на водата во парковите. 	<ul style="list-style-type: none"> - Презентирање на слики и филмови со уредени водени површини во парковите; - дефинирање на истражувачка проектна задача за подигање на водени површини во парковите; - организирање посета на паркови со уредени водени површини. 	<ul style="list-style-type: none"> - Подигање и одржување на паркови - Практична настава
4. ПОДИГАЊЕ НА ТРЕВНИЦИ ВО ПАРКОВИТЕ	12	<ul style="list-style-type: none"> - Да ја објаснува намената и класификацијата на тревните површини; - да препознава видови треви и тревни смеси за затревување; - да познава норми за сеење на тревата; - да пресметува процент за правење на тревни смеси; 	<ul style="list-style-type: none"> - Презентирање на видови на тревни површини; - презентирање на видови треви кои најмногу се употребуваат за затревување на зелените површини; - презентирање начин на 	<ul style="list-style-type: none"> - Подигање и одржување на паркови - Цвеќарство на отворено - Практична настава

		<ul style="list-style-type: none"> - да го истакнува значењето на подготовката на теренот за подигање на тревници; - да ја објаснува постапката за сееење на тревни површини; - да ги објаснува мерките за нега на тревни површини. 	<p>препознавање на семињата од тревните видови;</p> <ul style="list-style-type: none"> - пресметување на тревна смеса за определени видови зелени површини. 	
5. ОБЛИКУВАЊЕ НА ПАРКОВИТЕ	8	<ul style="list-style-type: none"> - Да ја сфаќа улогата на патеките во парковите; - да го определува местото за подигање на ветрозаштитни појаси во паркот; - да ги познава начините на осветлување на парковите; - да развива естетски вредности за уредување на парковите. 	<ul style="list-style-type: none"> - Презентирање на видови патеки во парковите; - презентирање на видови осветлувања во парковите; - дефинирање на истражувачка проектна задача за обликување на паркови. 	<ul style="list-style-type: none"> - Подигање и одржување на паркови - Цвеќарство на отворено - Практична настава
6. ЦВЕТНИ АЛЕИ ВО ПАРКОВИТЕ	8	<ul style="list-style-type: none"> - Да ги објаснува постапките за подигање на цветни алеи; - да го определува местото за подигање на цветни алеи; - да ги познава видовите цвеќиња за подигање на цветни алеи; - да ги комбинира цвеќињата за вегетација во сите годишни времиња; - да ги објаснува мерките за нега на цветните алеи. 	<ul style="list-style-type: none"> - Презентирање на видови алеи; - презентирање начин на комбинирање на цвеќиња за вегетација во сите годишни времиња; - презентирање на мерки за нега на цветните алеи. 	<ul style="list-style-type: none"> - Подигање и одржување на паркови - Цвеќарство на отворено - Практична настава

<p>7. ОДРЖУВАЊЕ НА ЗЕЛЕНИ ПОВРШИНИ</p>	<p>12</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Да ги опишува карактеристиките на растење и развој на дрвјата во градски услови; - да ја познава обработката на почвата; - да ги објаснува постапките за полевање и оросување; - да ги објаснува постапките за поправка на тревните површини; - да ги познава мерките за заштита на дрвјата и грмушките од висока и ниска температура; - да го објаснува кроењето и оформувањето на крошната; - да го објаснува кроењето за цутење; - да го објаснува кроењето за подмладување и прочистување; - да го објаснува санирањето на оштетените стебла; - да ги познава постапките за реконструкција на тревни површини, дрвја и грмушки. 	<ul style="list-style-type: none"> - Објаснување за развојот на дрвјата во неповолни градски услови, преку слајдови; - презентирање на начин на полевање во градски услови; - презентирање на оштетени и поправка на тревни површини; - презентирање на начини на кроење на дрвјата и грмушките во градски и вонградски услови, преку цртежи; - демонстрирање начини на поправка на оштетени дрвја од различни причинители. 	<ul style="list-style-type: none"> - Подигање и одржување на паркови - Цвеќарство на отворено - Практична настава
---	------------------	--	--	--

4.2. Наставни методи и активности на учење

Програмските содржини по предметот *Њодиѓање и одржување на ѓаркови - изборна ѓроѓрама* имаат теоретско - стручен карактер, но имаат и практично значење, поради што почесто треба да се реализираат преку демонстрации и вежби на практични операции и работни задачи. Така, покрај фронталните предавања потребна е почеста работа со учениците во групи, парови и индивидуално. Освен тоа, треба да се применуваат разновидни наставни методи, односно постапки: покажување, објаснување, опишување, предавање, дискусија, практична работа и сл.

Преку успешната примена на наставните форми и методи треба да се обезбеди оптимално активно учество на учениците, поточно тие да соработуваат, комуницираат, критички да размислуваат, решаваат проблеми, истражуваат, вежбаат, стекнатите знаења да ги применуваат во праксата, да ги следат и читаат новите достигнувања во светот, да изработуваат домашни и проектни задачи и самостојно да се образуваат.

Во наставниот процес наставникот ја планира, организира и реализира својата воспитно - образовна работа, а потоа преку усни излагања, објаснувања, демонстрирања, поставување на прашања, проверувања и оценувања на постигањата на учениците ги остварува целите на овој предмет со што ги поттикнува учениците на конгнитивно, психомоторно и афектно однесување.

4.3. Организација и реализација на наставата

Наставата по предметот *Њодиѓање и одржување на ѓаркови - изборна ѓроѓрама* се остварува преку стручно-теоретски предавања кои ќе се реализираат во училници и кабинети. Покрај теоретските предавања треба да се изведуваат и вежби, практични операции и работни задачи во рамките на училишните економии или, пак, соодветни стопанства и институции надвор од училиштето, а потребно е и поврзување со локалната заедница. Притоа, потребно е реализирањето на наставата да се остварува и преку блок часови за вежби со учениците во групи, парови или индивидуално.

4.4. Наставни средства и помагала

Во наставниот процес треба да се користат разновидни наставни средства и помагала: слики, цртежи, декоративни енциклопедии, слајдови, филмови, Интернет материјали, телевизиски снимки, замјоделска техника, градинарски алат и алат за работа во паркови, хербариуми, хемиски заштитни средства и сл.

5. ОЦЕНУВАЊЕ НА ПОСТИГАЊАТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Следењето и оценувањето на постигањата на учениците треба да се врши плански, систематски и континуирано во текот на учебната година. Тоа се остварува во соработка со сите ученици преку разновидни форми и постапки: усни проверки, писмени задачи, тестови, проверки на домашни задачи, оценување на практичните способности на учениците при вршење на вежбите, практичните операции, работните задачи и сл.

Во текот на учебната година знаењата на учениците се оценуваат најмалку со две оценки во текот на полугодие, а се утврдуваат и полугодишни и годишни оценки.

Доколку ученикот не постигне резултати во реализирањето на конкретните цели на програмата, се постапува согласно законската регулатива за средно образование.

6. КАДРОВСКИ И МАТЕРИЈАЛНИ ПРЕДУСЛОВИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

6.1. Основни карактеристики на наставниците

Наставникот по овој наставен предмет треба да поседува лични, професионални и педагошки карактеристики, да е психофизички здрав, да е комуникативен и отворен за соработка, да поседува високи етички вредности, да ги применува литературниот јазик и писмото на кои се изведува наставата, да стекнал соодветно стручно образование, со и без работно искуство, да ја сака наставничката професија, да е добар организатор, креативен и способен за иновации во наставната технологија и постојано да се самообразува во струката и во педагошката област.

6.2. Стандард за наставен кадар

Наставната програма *Ѓодиѓање и одржување на ѓаркови - изборна ѓроѓрама* ја реализираат наставници со завршени студии по:

- *земјоделство* (градинарско - цвеќарска или општа насока).

Наставниците треба да имаат педагошко-психолошка и методска подготовка и положен стручен испит, согласно со Законот за средно образование.

6.3. Стандард за простор

Соодветно на карактерот на програмските содржини и целите што треба да се постигнат по овој предмет, наставата треба да се реализира во училишната економија и во просториите во нејзините придружни објекти, градини и паркови. Наставниот простор треба да биде опремен соодветно нормативот за наставен простор и опрема за земјоделско-ветеринарната струка.

7. ДАТУМ НА ИЗРАБОТКА И НОСИТЕЛИ НА ИЗРАБОТКАТА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

7.1. Датум на изработка: март 2008 година

Состав на работната група

1. Бранко Алексовски, раководител, Центар за стручно образование и обука - Скопје
2. д-р Стефанка Хаџипецова, професор, Факултет за земјоделски науки и храна - Скопје
3. Снежана Давчевска, наставник во СУГС „Браќа Миладиновци” - Скопје
4. Зоран Весковски, ИЗ „Китка” - Скопје

8. ПОЧЕТОК НА ПРИМЕНА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Датум на започнување: 01.09.2008 година

9. ОДОБРУВАЊЕ НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Наставната програма по *подоигање и одржување на пјаркови - изборна програма* ја одобри министерот за образование и наука со решение број **11-4721/9** од **20.06. 2008** година.